

LÍNIA DIRECTA

amb la Campanya de Normalització Lingüística

II

Palma
1992

Línia Directa

© Aina Moll

Producció: Campanya de Normalització Lingüística de les Illes Balears

Fotocomposició: Documenta Balear s.a.

Impressió: Antoni Rotger

Dipòsit Legal: PM-1.364/1991

El “valencià” i l’*Academia Española*: la importància dels noms

Hem rebut una sèrie de telefonades —i fins i tot una cordial demanda des d’un mitjà de comunicació— perquè expliquem “aquest altre rebombori que s’ha armat amb la definició de **valencià** per part de l’*Academia Española de la Lengua*”. Ho intentarem, encara que no és senzill.

El rebombori es va produir —ben justificadament, per cert— quan es va saber que la *Real Academia Española* estava a punt de discutir la proposta d’un *académico*, el senyor Gregorio Salvador, de substituir la definició de *valenciano* que figura al *Diccionario* de l’*Academia* —que diu: “*modalidad de la lengua catalana que se habla en la mayor parte del antiguo Reino de Valencia*”— per una altra que, segons notícies de premsa, és més o manco la següent: *Modalidad de la lengua románica oriental de la Península Ibérica, hablada en gran parte del antiguo Reino de Valencia, que la comparte con Cataluña y las Islas Baleares...*”

És a dir, que l’antic Regne de València —que altres anomenam País Valencià i que té oficialment el nom de Comunitat Autònoma Valenciana— comparteix amb Catalunya i les Illes Balears **una llengua que no té nom**. Aquesta proposta aberrant, i el fet que fos acceptada per ser discutida en sessió, només es pot entendre com a concessió a les manipulacions polítiques que sofreixen els valencians. Aprofitant que el nom de **valencià** és tradicional en aquell territori per designar la llengua, i que actualment la gent gran, per falta d’informació, té tendència a considerar la seva manera de parlar com “una llengua diferent del català”, s’han fet tota casta de maniobres per rompre la unitat de la llengua catalana aprofitant la pluralitat de noms.

Les maniobres vénen de lluny. Durant el franquisme se’n van fer de tota casta, des d’allò de “*Si eres español, habla español*”, o “*Habla español, idioma del Imperio*”, fins a un ensenyament escolar deformat que amagava als infants la pluralitat lingüística d’Espanya, passant per l’ús sistemàtic (en etapes successives) de termes com *dialecto*, *lengua vernácula*, *lengua autóctona* o *lengua regional* per designar les llengües no castellanes d’Espanya; noms que als ulls del poble desinformat situaven la seva manera de parlar en un rang inferior al de la llengua castellana (com si el dialecte, la llengua vernacla, la llengua autóctona i la llengua regional de Burgos o de Guadalajara no fos el castellà!). I els defensors d’aquestes llengües eren presentats com un perill per a la “llengua de tots”, cosa que contribuïa a fomentar recels i incomprendiments.

Tan grans eren els recels, que l’any 1978 els redactors de la Constitució (que recolliren la reivindicació de totes les llengües i cultures d’Espanya, com no podia ser d’altra manera en una constitució democràtica), en establir l’oficialitat de **les altres llengües espanyoles** dins els territoris de les respectives comunitats autònomes, no s’atreïren a enumerar-les; en passaren la responsabilitat als futurs redactors dels Estatuts d’autonomia i així deixaren la porta oberta a les maniobres “separatistes” contra la unitat de la llengua catalana.

Per als catalans, gallecs i bascos no hi havia problema de noms, i per sort els redactors del nostre Estatut tenien les idees prou clares —sobre la unitat lingüística i sobre la seva responsabilitat històrica— per reconèixer explícitament **la llengua catalana, pròpia de les Illes Balears**. Però l’Estatut de la Comunitat Valenciana li dóna el nom de “valencià”, i aquesta denominació oficial, que no té cap importància lingüística (ja que l’Administració valenciana usa —i les escoles ensenyen— la llengua normativa), ha tingut conseqüències polítiques greus.

D’una banda, ha augmentat la confusió, els recels i els enfrontaments entre els valencians per motius lingüístics, i d’altra banda, ha perjudicat el seu reconeixement com a catalanoparlants

en instàncies internacionals: naturalment, no hi ha cap universitat fora de València on s'ensenyi "la llengua valenciana", mentre que n'hi ha moltes, arreu del món, on s'ensenyia "la llengua catalana" (incloent-hi, naturalment, la modalitat valenciana, però això només ho saben els especialistes); i ara que el Parlament Europeu ha reconegut com a llengua oficial "el català, que es parla a Catalunya i a les Illes Balears", si aconseguim (com és d'esperar) ajudes i protecció de la Comunitat Europea (com la inclusió en el programa "Lingua"), els valencians en principi en quedaran exclosos, i tindran feines a demostrar que si l'informe de la Comissió del Parlament Europeu sobre el català diu que és la llengua d'un territori de deu milions d'habitants, és perquè ells també hi són comptats.

Els valencians ben informats són ben conscients de tot això, i malden per aconseguir ser reconeguts com a "lingüísticament catalans". Entre altres coses, aconseguiren durant la transició un manifest d'un nombre considerable d'*académicos de la lengua* on declaraven que el valencià és català. Per això els ha indignat doblement veure que la docta corporació admetia ara una proposta tan absurda i tan anticientífica com la de Gregorio Salvador.

Ara bé, aquesta indignació ha fet que passàs per alt un element positiu que tenia la proposta: **el reconeixement de la unitat d'aquesta llengua innominada**. En aquest sentit, la definició era millor que la que s'ha aprovat finalment, que resulta també poc científica. Per això hem de procurar —i la Institució més qualificada per a fer-ho és l'Institut d'Estudis Catalans— que els savis acadèmics reconsiderin una vegada més la definició i la formulin més o manco així: "*Valenciano: Modalidad de la lengua catalana que se habla en la mayor parte de la Comunidad Autónoma Valenciana. Por extensión, nombre que se da a la lengua catalana en dicha Comunidad*". Així s'ajustaran a la realitat científica ("valencià" és reconegut com a modalitat del català entre els lingüistes d'arreu del món) i a la jurídica: allò que l'Estatut d'Autonomia declara llengua pròpia i oficial, no és una "modalitat d'una llengua", sinó una **llengua**: la llengua catalana, amb el nom de "valencià". A.M. (11/11/91).